

บทที่ 3

มาตรการการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว และผลของมาตรการ การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

ประเทศไทยได้มีการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เช่นเดียวกับอีกหลายประเทศทั่วโลก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล และให้สอดคล้องกับหลักการของภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax--VAT) และภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Service Tax--GST) ที่จะจัดเก็บกับสินค้าและบริการที่มีการบริโภคภายในประเทศ รูปแบบการดำเนินการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวจะแตกต่างกันในหลายประเทศจะให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องรักษากฎเกณฑ์ระเบียบ และข้อกฎหมายของประเทศนั้น ๆ สำหรับประเทศไทย การดำเนินการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยว กรมสรรพากรเป็นผู้ดำเนินการ (กรมสรรพากร, 2553)

สถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากประกาศ กรมสรรพากร (2542ก) พบว่า ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขออนุมัติเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว ต้องเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ไม่ต่ำกว่า 2,000,000 บาท สำหรับผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพฯ ไม่ต่ำกว่า 500,000 บาท สำหรับผู้ประกอบการในจังหวัดอื่น เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากร มีความมั่นคงต่อเนื่องในการประกอบกิจการ มีประวัติการเสียภาษีที่ดีตามข้อ 1 ของประกาศอธิบดีฯ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 90) ประกอบกับข้อ 11 ของระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว พ.ศ. 2551 (ดูภาคผนวก จ) โดยจะต้องยื่นแบบคำขออนุมัติเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้

นักท่องเที่ยว/เพิ่ม/ยกเลิก (คท. 1) ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ (ฝ่ายบริหารงานทั่วไป) ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หากมีสถานประกอบการหลายแห่ง ให้ยื่นผ่านสำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่สถานประกอบการที่เป็นสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ กรณีเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ ให้ยื่นคำขออนุมัติฯ ณ สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ หรือยื่นผ่านระบบ Internet ได้ที่เว็บไซต์

กรมสรรพากร <http://vrt.rd.go.th>

ในปี พ.ศ. 2553 มีผู้ประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวน 13,294 ราย มีสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน 54,244 แห่ง และมีนักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม 358,347 ราย คิดเป็นจำนวนเงิน 730,713,173 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2553) (กรมสรรพากร, 2553)

สิทธิพิเศษของผู้ประกอบการในระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการในระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว มีสิทธิพิเศษ คือ สามารถติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ “VAT REFUND FOR TOURISTS” เพื่อแสดงสิทธิพิเศษการใช้สัญลักษณ์ระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว เผยแพร่ในเอกสาร หรือ Web Site ของบริษัท เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขายสินค้า และกรมสรรพากรจะประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานประกอบการ เช่น ภาพถ่ายสถานประกอบการ ภาพถ่ายสินค้า หรือแผนที่ที่ตั้ง เป็นต้น ผ่านเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (www.rd.go.th/vrt) แจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์ภาษาต่างประเทศ (brochure) แผ่นปลิวภาษาอังกฤษ (hand bill) แสดงขั้นตอนการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับนักท่องเที่ยว โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ระบบคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว สติกเกอร์คำเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการขอคืนภาษี เพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกับลูกค้าชาวต่างชาติ ซึ่งได้เปรียบเหนือคู่แข่ง โดยการเพิ่มลูกค้ารายใหม่เป็นชาวต่างชาติ เพราะการได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจซื้อสินค้า (กรมสรรพากร, 2553)

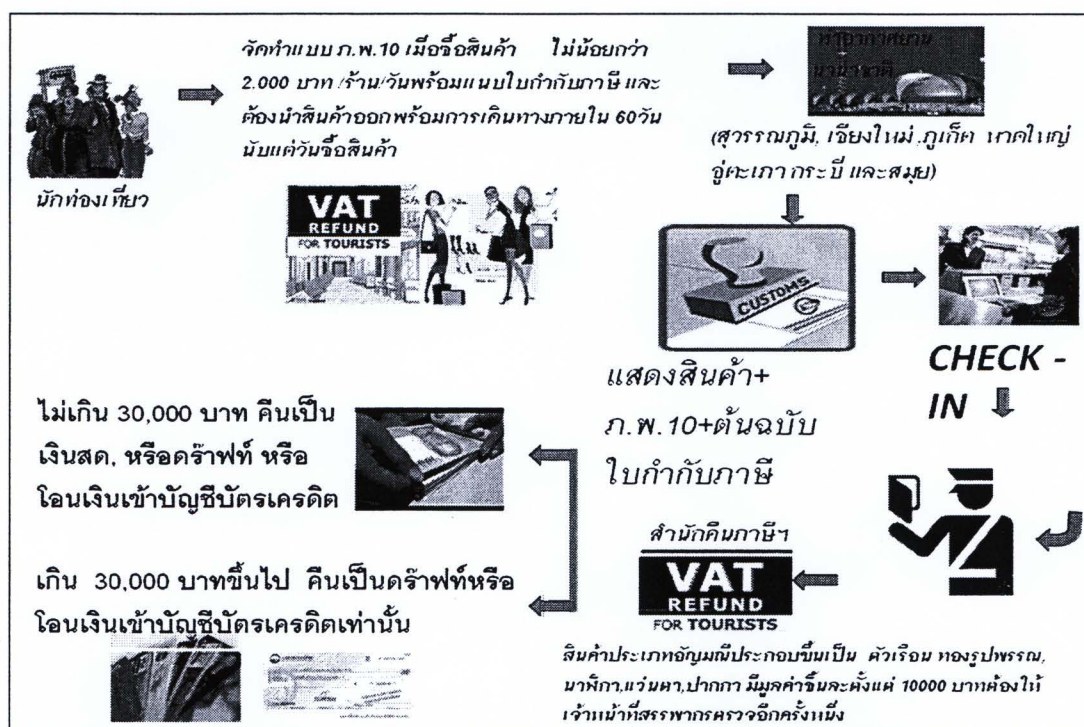
สิทธิขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยว

จากประกาศ (กรมสรรพากร, 2542ข) ระบุว่า นักท่องเที่ยวที่มีสิทธิขอคืนภาษี-

มูลค่าเพิ่มที่ถูกเรียกเก็บไว้แล้วจากการซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการที่ขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว เพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องไม่เป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่เป็นผู้มีภูมิลำเนาในไทย ไม่เป็นนักบินหรือลูกเรือของสายการบินที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักร ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจดทะเบียนฯ ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร ให้เป็นผู้ประกอบการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว และเดินทางออกนอกราชอาณาจักรทางอากาศ ณ ท่าอากาศยานระหว่างประเทศ ตามข้อ 1 ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 91) ประกอบกับ ข้อ 6 ของระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว พ.ศ. 2551 (ภาคผนวก จ)

นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะขอคืน ให้แสดงความจำนงต่อผู้ประกอบการพร้อมกับแสดงหนังสือเดินทางเพื่อให้ผู้ประกอบการจัดทำคำร้องขอคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับนักท่องเที่ยว (ภ.พ. 10) ตามแบบที่อธิบดีกำหนดจำนวน 1 ชุด 2 ฉบับ จะขอคืนเป็นเงินสด คราฟต์ หรือ โอนเข้าบัญชีบัตรเครดิตสากล กรณีมีภาษีขอคืนเกิน 30,000 บาท ให้ขอคืนเป็นคราฟต์ หรือขอคืนเข้าบัญชีบัตรเครดิต เท่านั้น แสดงสินค้าพร้อมแบบ ภ.พ. 10 และใบกำกับภาษี (ต้นฉบับ) ต่อเจ้าพนักงานศุลกากร ณ ท่าอากาศยาน เพื่อรับการตรวจสินค้าและประทับตราแสดงการตรวจ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ วัน เดือน ปี ที่ตรวจในคำร้อง ในวันที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และนำสินค้าออกนอกประเทศภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ซื้อสินค้า กรณีสินค้าประเภทอัญมณีที่ประกอบขึ้นเป็นตัวเรือน หรือ ทองรูปพรรณ นาฬิกา แวนดา หรือปากกา ที่มีมูลค่าของสินค้าแต่ละชิ้นตั้งแต่ 10,000 บาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) นักท่องเที่ยวจะต้องนำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่หน่วยตรวจสินค้าและจ่ายคืน เพื่อรับการตรวจสินค้าตามคำร้องและประทับตราแสดงการตรวจ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ และวัน เดือน ปี ที่ตรวจในคำร้องอีกครั้งหนึ่งด้วย ต่อจากนั้นยื่นแบบคำร้อง ภ.พ. 10 (สีเหลือง) พร้อมใบกำกับภาษี (ต้นฉบับ) ที่ผ่านการประทับตราจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรแล้ว ต่อเจ้าหน้าที่ ณ หน่วยตรวจสินค้าและจ่ายคืนเพื่อขอคืนเป็นเงินสด กรณีประสงค์ขอคืนเป็นคราฟต์ หรือขอคืนเข้าบัญชีบัตรเครดิต ให้นำไปใส่ลงในตู้รับคำร้อง ณ ท่าอากาศยาน หรือส่งทางไปรษณีย์ หรือส่งให้เจ้าหน้าที่ ณ หน่วยตรวจสินค้าและจ่ายคืนก็ได้

สินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อจากผู้ประกอบการได้รับอนุมัติเป็นผู้ประกอบการให้ขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว และมีสิทธิขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ ต้องเป็นสินค้าที่ซื้อจากผู้ประกอบการและถูกเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มไว้แล้ว เป็นสินค้าที่สามารถนำไปพร้อมกับการเดินทางได้ ไม่เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำออกนอกราชอาณาจักร อาวุธปืน วัตถุระเบิด หรือสินค้าที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน วัตถุดิบที่ยังไม่ได้ประกอบขึ้นเป็นตัวเรือนหรือทองรูปพรรณ มูลค่าของสินค้าที่ซื้อต้องมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่า 2,000 บาทต่อวัน จากสถานประกอบการแต่ละแห่ง เป็นสินค้าที่ต้องนำออกนอกราชอาณาจักรภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ซื้อสินค้า ไม่เป็นค่าบริการทุกชนิด ไม่เป็นสินค้าที่ได้รับยกเว้นการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาพ 2 หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ผลของมาตรการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว (VAT Refund for Tourists--VRT) เป็นนโยบายที่สำคัญที่รัฐบาลนำมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ให้มีการซื้อสินค้าของไทย เป็นการดึงเงินตราต่างประเทศเข้าระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่มีการดำเนินการคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน (กรมสรรพากร, 2553)

ผลของมาตรการต่อการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ

จากรายงาน (กรมสรรพากร, 2553) พบว่า การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่างชาติในปี พ.ศ. 2547-2553 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่นักท่องเที่ยวต่างชาติขอคืนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนที่ต่ำกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม แสดงว่านักท่องเที่ยวต่างชาติมีปริมาณการใช้จ่ายต่อครั้งเพิ่มมากขึ้น และมีความต้องการที่จะขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับจำนวนเงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่างชาติต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2548-2553 จำนวนเงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อนักท่องเที่ยว 1 คน คือ 1,597 บาท 1,797 บาท 2,133 บาท 2,207 บาท 2,001 บาท 2,039 บาท ตามลำดับ สังเกตได้ว่า จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวต่างชาติขอคืนต่อคนลดลง ในปี พ.ศ. 2552 แต่จำนวนนักท่องเที่ยวที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า ปี พ.ศ. 2552 นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าลดลง สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่ไม่คล่องตัวในช่วงเวลานั้น (ดูตาราง 5 ภาพ 3 และภาพ 4)

ผลของมาตรการในการกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสรุปได้ว่า ระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นได้ แต่เป็นการซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งต้องเป็นผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเท่านั้น แต่ถ้ามองภาพรวมในระดับประเทศ

นักท่องเที่ยวอาจยังคงมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าในมูลค่าเท่าเดิม แต่หันมาซื้อสินค้าจากสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมากขึ้น และลดจำนวนการซื้อสินค้าจากร้านค้าที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

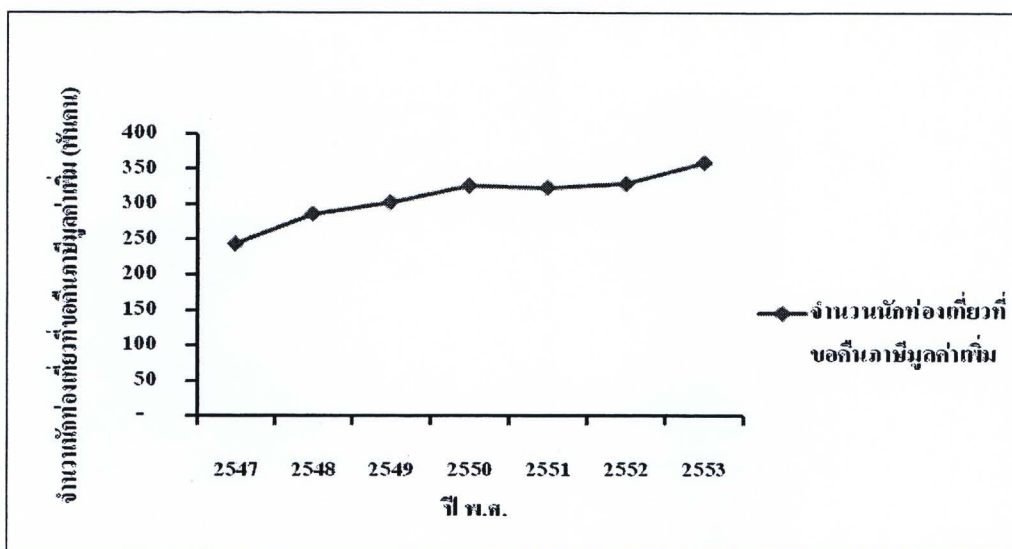
ตาราง 5

การขอกู้เงินภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยวต่างชาติรายปี พ.ศ. 2547-2553

ปี พ.ศ.	เงินคืน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้นักท่องเที่ยว (บาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยว ที่ขอคืน ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ราย)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	เงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้นักท่องเที่ยวต่อ นักท่องเที่ยวที่ขอคืน ภาษีมูลค่าเพิ่ม (บาท/คน)
2547	367,897,751	-	244,140	-	-
2548	457,118,299	24.25	286,081	17.18	1,597.86
2549	543,852,055	18.97	302,595	5.77	1,797.29
2550	695,084,751	27.81	325,742	7.65	2,133.85
2551	712,876,332	2.56	322,977	(0.85)	2,207.20
2552	657,686,128	(7.74)	328,604	1.74	2,001.46
2553	730,713,173	11.10	358,347	9.05	2,039.12

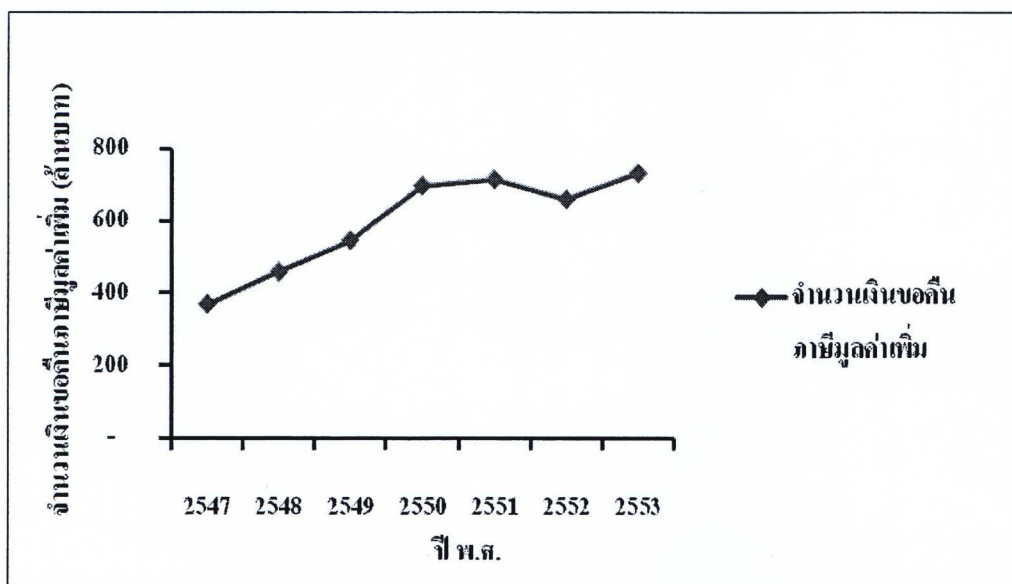
หมายเหตุ: () หมายถึง ค่าลดลง

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ภาพ 3 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ขอวีซ่าเพิ่มรายปี พ.ศ. 2547-2553

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ภาพ 4 จำนวนเงินขอวีซ่าเพิ่มของนักท่องเที่ยวรายปี พ.ศ. 2547-2553

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

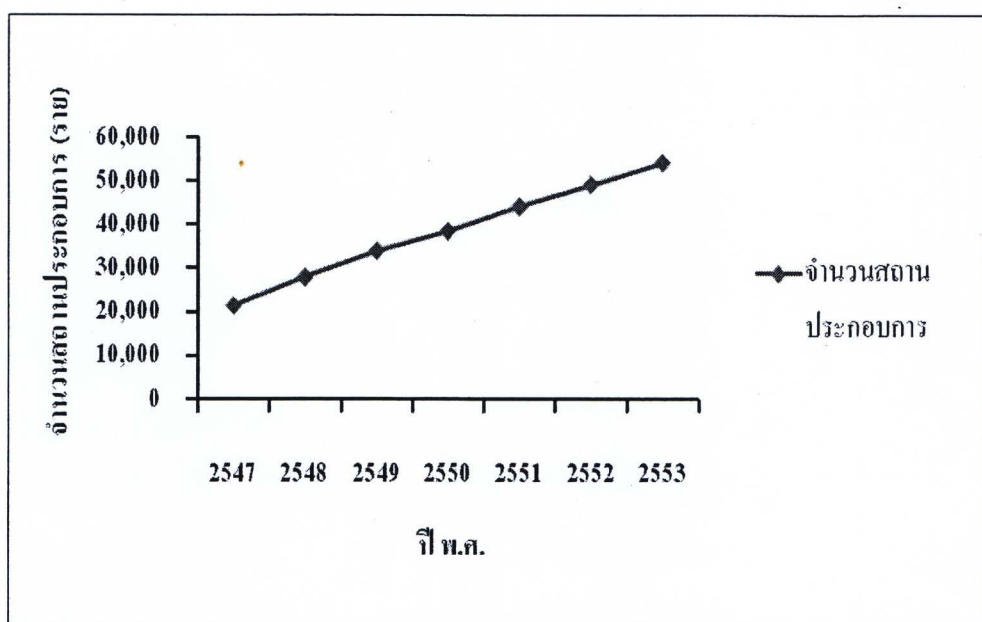
สำหรับแนวโน้มจำนวนเงินขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2553 มีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่มีความผันผวนอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2552 ลดลงถึงร้อยละ 7.74 เมื่อพิจารณาสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2553 มีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ยกเว้น ปี พ.ศ. 2551 ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจากปีก่อน สะท้อนให้เห็นถึงผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเลือกซื้อสินค้ามากขึ้น (ดูตาราง 6 และภาพ 5)

ตาราง 6

เงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวและสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปี พ.ศ. 2547-2553

ปี พ.ศ.	เงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว (บาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	สถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ราย)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	เงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่อสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (บาท)
2547	367,897,751	-	21,633	-	17,006.32
2548	457,118,299	24.25	28,019	29.52	16,314.58
2549	543,852,055	18.97	34,120	21.77	15,939.39
2550	695,084,751	27.81	38,645	13.26	17,986.41
2551	712,876,332	2.56	44,250	14.50	16,110.20
2552	657,686,128	-7.74	49,241	11.28	13,356.47
2553	730,713,173	11.10	54,244	10.16	13,470.86

ที่มา: จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ภาพ 5 จำนวนสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มรายปี พ.ศ. 2547-2553

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายซื้อสินค้าจากสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องการขยายสถานประกอบการโดยการเพิ่มจำนวนสถานประกอบการให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการซื้อสินค้าจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และมีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้นด้วย ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจโดยรวม

ผลการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว

จากรายงาน กรมสรรพากร (2553) ระบุว่า นโยบายการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่างชาติของรัฐบาล มีผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว แยกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ ณ วันที่ 30 กันยายน 2553 พบว่า สรรพากรภาค 1 สรรพากรภาค 2 และสรรพากรภาค 3 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพ-

มหานครมีจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่าภาคอื่น ๆ ตามลำดับ สอดคล้องกับกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางของ แหล่งท่องเที่ยวและแหล่งใช้จ่ายในการซื้อสินค้า และมีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็น ศูนย์กลางสนามบินนานาชาติของประเทศไทย และสรรพากรภาค 5 (นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว สมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด) มี จำนวนผู้ประกอบการที่เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มรองลงมา สังเกตได้ว่า มีจังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมาก ส่งผลให้มีผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย ประกอบกับมีสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา ซึ่งเป็นสนามบินนานาชาติอีกแห่งหนึ่ง ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง

สำหรับสรรพากรภาค 4 (อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง อุทัยธานี สระบุรี นครสวรรค์ ปทุมธานี) สรรพากรภาค 8 (เชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ พะเยา น่าน ลำปาง ลำพูน แพร่) สรรพากรภาค 11 (ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ ภูเก็ต และ นครศรีธรรมราช) มีจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มใกล้เคียงกัน แต่น้อยกว่า สรรพากรภาค 1-3 และสรรพากรภาค 5 สังเกตได้ว่า จังหวัดที่อยู่ในภาค ดังกล่าว ล้วนเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไป ท่องเที่ยว ประกอบกับสรรพากรภาค 8 มีสนามบินนานาชาติเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในจังหวัด เชียงใหม่ และสรรพากรภาค 11 มีสนามบินนานาชาติภูเก็ต สนามบินนานาชาติกระบี่ สนามบินนานาชาติสมุย ตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ ส่งผลให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น และมีสถานที่ขอขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มที่ตั้งอยู่ในสนามบินนานาชาติ

สำหรับสรรพากรภาค 6 (กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) สรรพากรภาค 9 (ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร) สรรพากรภาค 10 (หนองบัวลำภู เลย อุดรธานี สกลนคร นครพนม หนองคาย ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร มหาสารคาม ร้อยเอ็ด) มีจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มใกล้เคียงกัน แต่น้อยกว่า สรรพากรภาค 1-3, 4, 5, 8 และ 11 สังเกตได้ว่า จังหวัดที่จัดอยู่ในภาคดังกล่าวเป็น

จังหวัดที่ตั้งอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวไม่มากนัก และไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว และไม่มีสนามบินนานาชาติตั้งอยู่ด้วย ส่งผลให้มีจำนวนผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย

สำหรับสรรพากรภาค 7 (ตาก อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์) สรรพากรภาค 12 (ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา) มีจำนวนผู้ประกอบการที่เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยที่สุด ถึงแม้ในสรรพากรภาค 12 จะมีสนามบินนานาชาติสมุย ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลาก็ตาม แต่เนื่องจากสนามบินนานาชาติสมุยเป็นสนามบินเปิดใหม่ และสมุยเป็นเพียงเกาะ ที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวแต่ไม่ได้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรในทันที (ดูตาราง 7 และภาพ 6)

ตาราง 7

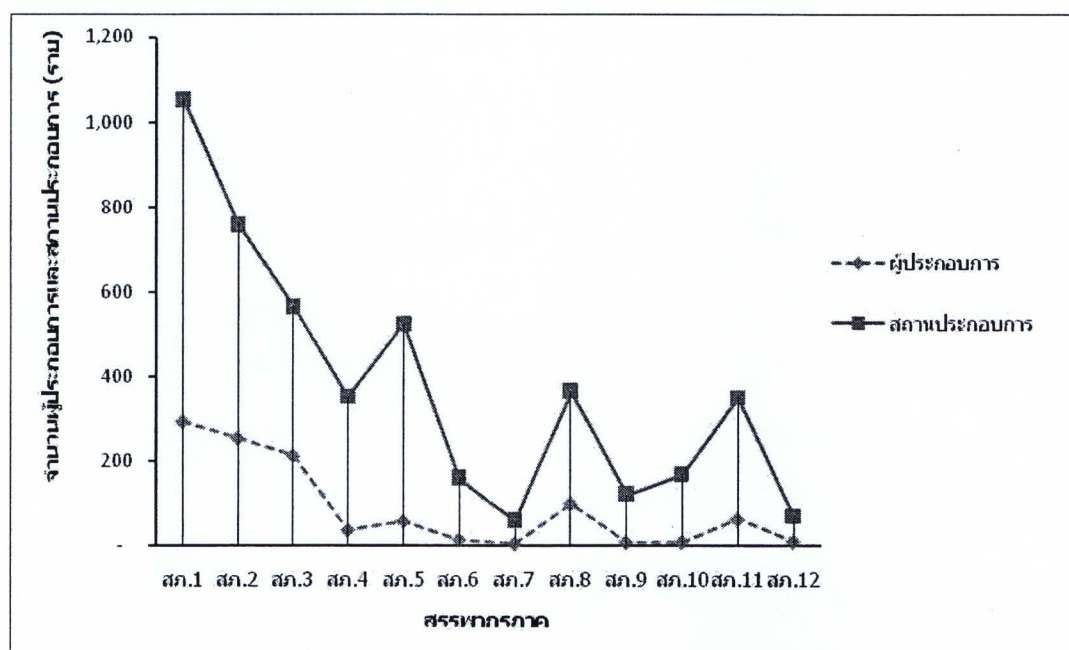
ผู้ประกอบการในระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว แยกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2553 (หน่วย: ราย)

หน่วยงาน	ผู้ประกอบการ	สถานประกอบการ
สภ.1	292	1,055
สภ.2	253	760
สภ.3	212	565
สภ.4	38	352
สภ.5	59	524
สภ.6	15	160
สภ.7	6	59
สภ.8	99	365
สภ.9	9	121
สภ.10	10	168

ตาราง 7 (ต่อ)

หน่วยงาน	ผู้ประกอบการ	สถานประกอบการ
สภ.11	63	349
สภ.12	11	70
รวม	1,067	4,548

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ภาพ 6 ผู้ประกอบการในระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว แยกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2553

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ผลของมาตรการต่อจำนวนเงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม

การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยวแยกตามท่าอากาศยานปีงบประมาณ

2547 - ปีงบประมาณ 2553 (เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 - เดือนตุลาคม พ.ศ. 2553)

ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางออกนอกประเทศ และขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์กลางสนามบินนานาชาติของประเทศไทย ตามด้วยท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานภูเก็ต และท่าอากาศยานหาดใหญ่ และท่าอากาศยานอุตะเถา ตามลำดับ และในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 ประเทศไทยได้มีการเปิดให้บริการท่าอากาศยานนานาชาติเพิ่มอีก 2 แห่ง คือ ท่าอากาศยานกระบี่ และท่าอากาศยานสมุย ซึ่งยังมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขอคืนภาษี และเดินทางออกนอกประเทศในปริมาณที่น้อย เนื่องจากเป็นท่าอากาศยานเปิดใหม่ ซึ่งเปิดบริการในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 (ดูตาราง 8)

ตาราง 8

การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยวแยกตามท่าอากาศยาน ปีงบประมาณ 2547 - ปีงบประมาณ 2553 (หน่วย: บาท)

ท่าอากาศยาน	ปี พ.ศ.						
	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
สุวรรณภูมิ	215,501	268,276	280,813	286,716	321,563	266,373	310,550
เชียงใหม่	1,624	2,199	4,602	4,943	4,877	3,591	4,126
หาดใหญ่	262	493	577	349	24	-	257
ภูเก็ต	9,890	8,600	15,986	19,895	24,811	20,552	36,382
อุตะเถา	329	373	313	344	215	776	212
กระบี่	-	-	-	-	-	-	425
สมุย	-	-	-	-	-	-	998
รวม	227,606	279,941	302,291	312,247	351,490	291,292	352,950

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

หน่วยงานบริการการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่างชาติจะตั้งอยู่ภายในท่าอากาศยานนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 7 แห่ง และตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดขนาดใหญ่

ที่มีแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ นักท่องเที่ยวไม่สะดวกในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มต้องเป็นสินค้าที่นำออกนอกราชอาณาจักร ภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่ซื้อสินค้า และผ่านการตรวจสอบจากกรมศุลกากร กรมสรรพากร และมีการ Check in เพื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้ว จึงทำให้ การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถขอคืนได้ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติเท่านั้น ไม่สามารถ ตั้งหน่วยงานบริการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวที่อื่นได้ เนื่องจากไม่สามารถ ตรวจสอบได้ว่า นักท่องเที่ยวจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจริงหรือไม่

ในปี พ.ศ. 2553 กลุ่มบริหารการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยว กรมสรรพากร ร่วมมือกับสำนักงานตรวจของผู้โดยสาร กรมศุลกากร เปิดให้บริการ ตรวจสอบสินค้าแก่นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตเรลลิงก์ (Airport Rail Link) ด้วย Express Link ณ สถานีรถไฟฟ้ามหานคร โดยนักท่องเที่ยวสามารถนำสินค้าที่ ประสงค์จะขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ใบกำกับภาษี และแบบคำร้อง (P.P. 10) ไปรับการตรวจ และลงตราประทับก่อนใช้บริการ Check in และขนส่งสัมภาระของแอร์พอร์ตเรลลิงก์ หลังจากนั้น นักท่องเที่ยวจะต้องนำเอกสารดังกล่าวไปยังที่สำนักงานคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่ตั้งอยู่ในภายในอาคารผู้โดยสารขาออก (departure lounge) ของสนามบินสุวรรณภูมิ

การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวแยกตามภาคพื้นดินที่อยู่ของนักท่องเที่ยว ต่างชาติรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2553 แสดงให้เห็นว่า จำนวนนักท่องเที่ยวจากทวีป เอเชียที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ทวีปยุโรป จำนวนนักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกา และทวีปออสเตรเลีย ที่ เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวนใกล้เคียงกัน และ ทวีปแอฟริกา มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว และขอคืนภาษีในปริมาณน้อย ที่สุด (ดูตาราง 9 และภาพ 7)

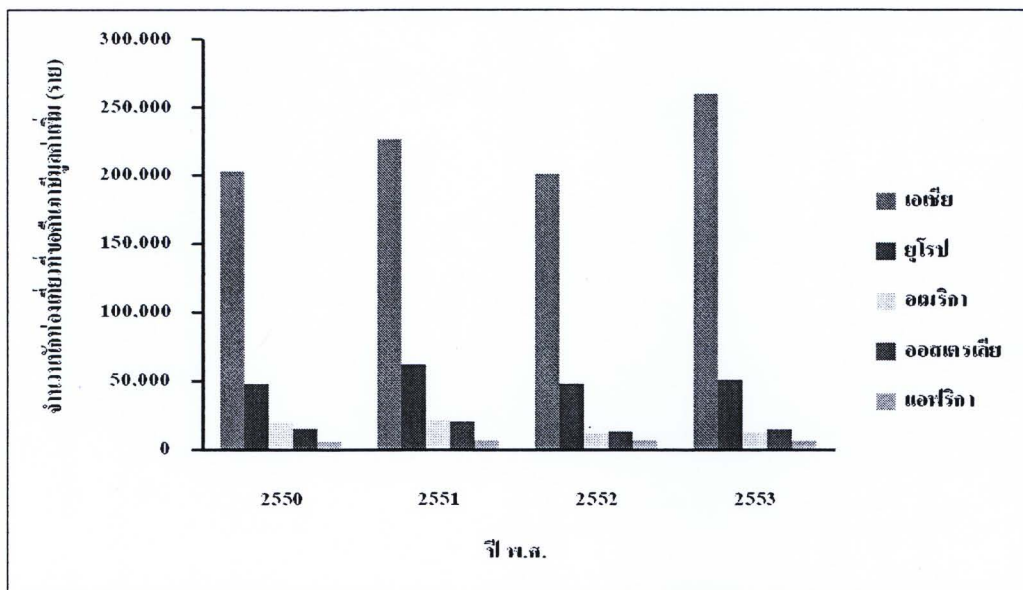
ตาราง 9

การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวแยกตามภาคพื้นดินที่อยู่ของนักท่องเที่ยว

(หน่วย: บาท)

ภาคพื้น	ปี พ.ศ.			
	2550	2551	2552	2553
เอเชีย	202,977	226,703	201,378	260,112
ยุโรป	48,045	61,714	48,038	50,758
อเมริกา	19,751	20,994	12,097	12,383
ออสเตรเลีย	15,500	20,392	12,961	14,415
แอฟริกา	5,676	7,012	6,711	6,607

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

ภาพ 7 การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวแยกตามภาคพื้นดินที่อยู่ของนักท่องเที่ยว
รายปี พ.ศ. 2550-2553

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

บทบาทการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

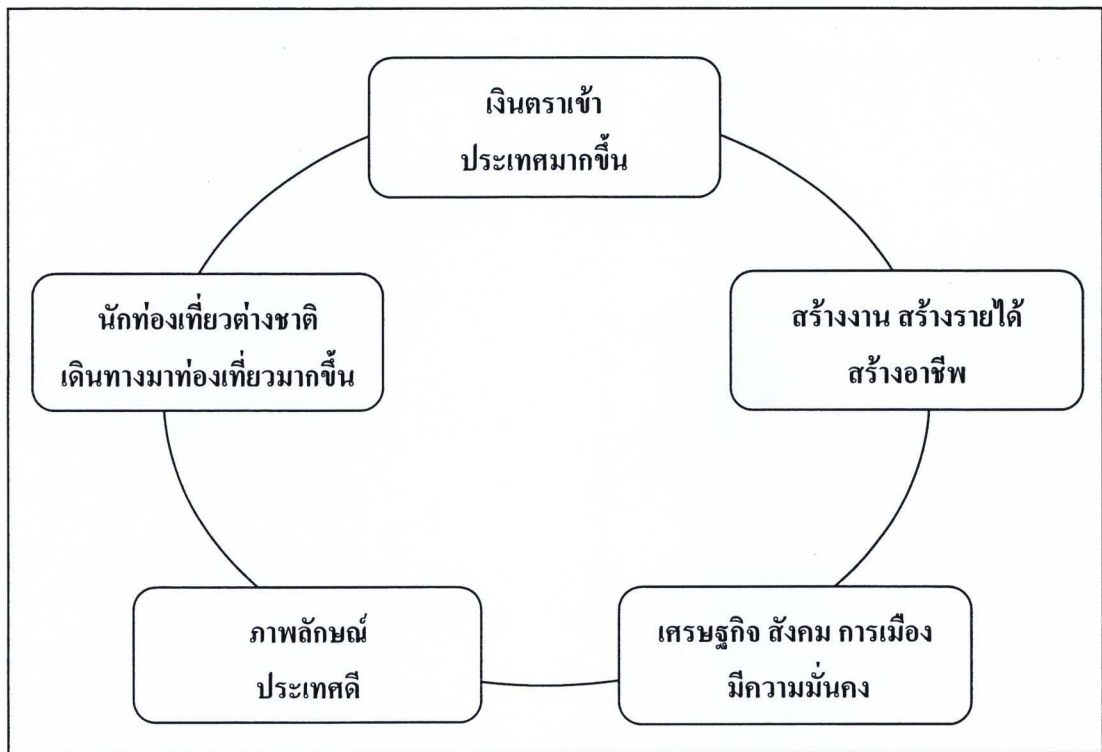
การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีขนาดใหญ่และมีการเจริญเติบโตสูงสุดในภาคบริการทั้งหมดคิดเป็นมูลค่าเกินกว่า 1 ใน 3 ของมูลค่าการค้าบริการทั้งหมด กลุ่มประเทศใหม่ ๆ ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง (emerging countries) ได้ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลได้นำมาตรการต่าง ๆ มาใช้ในการกระตุ้นการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจไทย ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

1. Shopping Center in Thailand (Shopping Paradise)
2. Vat Refund for Tourists system (VRT system)
3. Amazing Thailand
4. Unseen Thailand
5. Unsars Thailand
6. Thailand Privilege Card (Elite Card)
7. Gateway to Asia (ประตูสู่เอเชีย)
8. Airport Rail Link

ระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว (Vat Refund for Tourists system)

การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย และเป็นมาตรการทางภาษีทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจซื้อสินค้าในประเทศ แล้วนำสินค้าออกพร้อมการเดินทางออกจากประเทศ เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการซื้อสินค้า (shopping center) เกิดปริมาณเงินหมุนเวียนส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับหน่วยเศรษฐกิจภายในประเทศ ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ และเป็นเครื่องมือสำหรับกรมสรรพากร ในการควบคุม ดูแลและ

ตรวจสอบผู้ประกอบการให้ออกใบกำกับภาษีทุกครั้งที่มีการขายสินค้า จัดเก็บภาษีตามความเป็นจริง ดังภาพ 8

ภาพ 8 บทบาทการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ที่มา. จาก รายงานการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว, โดย กรมสรรพากร, 2553, ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.sevice.rd.go.th>

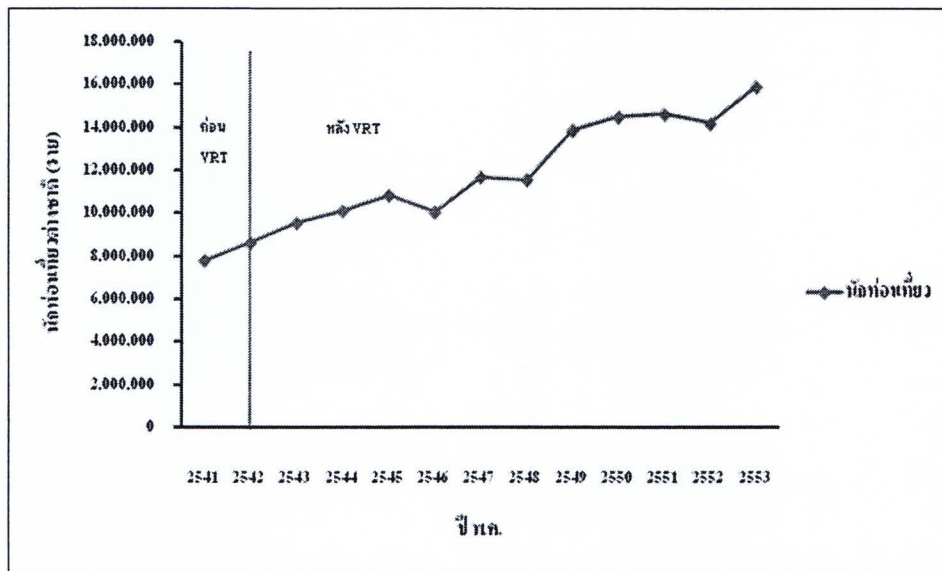
การวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2553 หลังจากมีระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สืบเนื่องจากอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ยกเว้น ปี พ.ศ. 2546 พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2552 แต่ในภาพรวมแล้วจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีอัตราส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวเมื่อเทียบกับบริการนักท่องเที่ยวแล้วมีส่วนเพิ่มขึ้น แสดงว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นด้วย (ดูตาราง 10 และภาพ 9)

ตาราง 10

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ หลังมีระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มรายปี พ.ศ. 2541-2553

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยว (ราย)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2541	7,764,930	-
2542	8,580,332	10.50
2543	9,508,623	10.82
2544	10,061,950	5.82
2545	10,799,067	7.33
2546	10,004,453	(7.36)
2547	11,650,703	16.46
2548	11,516,936	(1.15)
2549	13,821,802	20.01
2550	14,464,228	4.65
2551	14,584,220	0.83
2552	14,147,289	(3.00)
2553	15,868,607	12.17

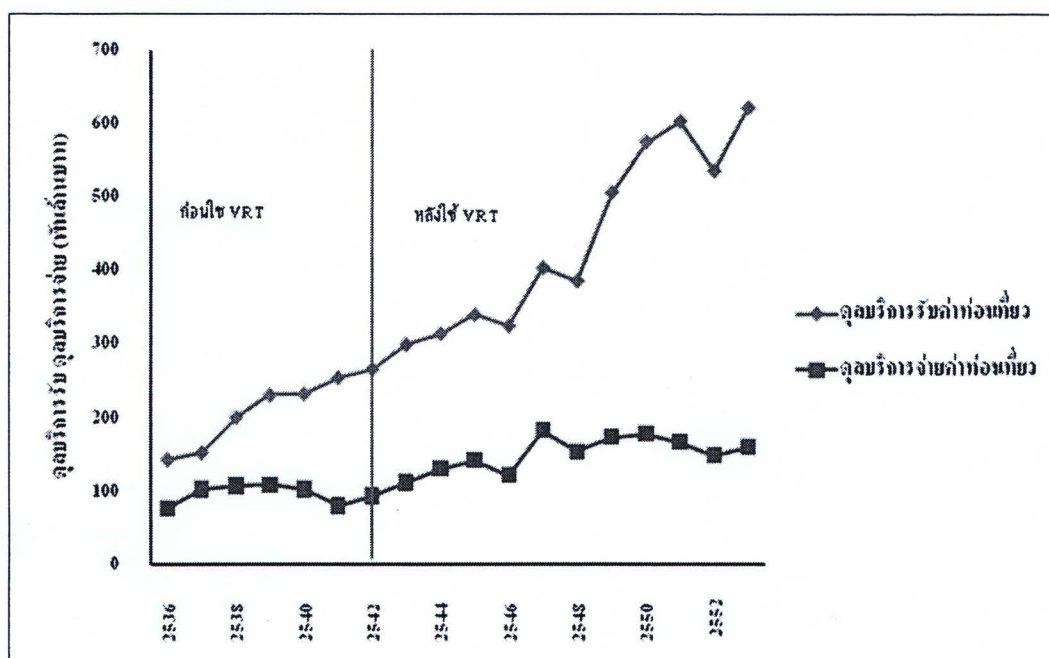
ที่มา. จาก สถิตินักท่องเที่ยว, โดย กรมการท่องเที่ยว, 2553, ค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2554,
จาก <http://www.tourism.go.th>

ภาพ 9 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหลังมีระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มรายปี พ.ศ. 2541-2553

ที่มา. จาก สถิตินักท่องเที่ยว, โดย กรมการท่องเที่ยว, 2553, ค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2554, จาก <http://www.tourism.go.th>

การวิเคราะห์อุตสาหกรรมรับและอุตสาหกรรมจ่ายจากการท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541-2553 รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และมีการใช้จ่ายภายในประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้น ปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2552 และรายจ่ายของคนไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น และลดลงสลับกันไป แต่รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีส่วนที่มากกว่ารายจ่ายของคนไทยที่จ่ายไปท่องเที่ยวต่างในประเทศ ทำให้ดุลบริการท่องเที่ยวเกินดุล คือ รายได้มากกว่ารายจ่ายนั่นเองดังภาพ 10

ภาพ 10 คลับบริการท่องเที่ยวของประเทศไทยรายปี พ.ศ. 2536-2553

ที่มา. จาก คลับบริการท่องเที่ยวของประเทศไทย, โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2553, กันยายน 20 มีนาคม 2554, จาก <http://www.bot.or.th>

จากบทความ นันทพร พงศ์พนิช และวิภารัตน์ ฉายาประเสริฐพร (2552, หน้า 84) เขียนไว้ว่า จากสถานการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา ส่งผลให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงรัฐบาลตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคม 2551 จนกระทั่งเริ่มมีความรุนแรงขึ้นในวันที่ 26 สิงหาคม 2551 เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมเข้ายึดสถานที่ราชการและทำเนียบรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลต้องประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2551 แม้ภายหลังจะได้มีการประกาศยกเลิกใช้พระราชกำหนดดังกล่าวในวันที่ 14 กันยายน 2551 แต่สถานการณ์ความไม่สงบยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องและรุนแรงขึ้นอีก มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก กระทั่งมีการปิดสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ ระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน-วันที่ 2 ธันวาคม 2551 ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของบรรยากาศภายในประเทศอย่างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อสนามบินนานาชาติมากกว่าจะต้องมีความปลอดภัยสูง

ผลจากสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าวทำให้ประเทศต่าง ๆ ออกหนังสือเตือน

นักท่องเที่ยว (travel warning) ในการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย รวม 24 ประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ ขาดความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยปริมาณนักท่องเที่ยวลดลงทันทีประมาณ ร้อยละ 20-30 และหลังวันที่ 7 ตุลาคม 2551 มีประเทศที่ออกคำเตือนในการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยใหม่อีกจำนวน 12 ประเทศ ซึ่งเป็นการเตือนทั้งในระดับรุนแรงและระดับปกติ และหลังจากที่มีการปิดสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ คาดว่า จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวยกเลิกการเดินทางมากกว่าร้อยละ 50

การเปรียบเทียบระบบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยว ของประเทศไทยกับต่างประเทศ

ฉันทกร จันทรสาส์น (2551, หน้า 53-54) ระบุว่า สำหรับหลักการโดยทั่วไปในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศต่าง ๆ ไม่แตกต่างจากกรณีของประเทศไทย เช่น มีการกำหนดมูลค่าสินค้าขั้นต่ำที่จะสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ นักท่องเที่ยวสามารถนำหลักฐานไปทำเรื่องขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ที่ท่าอากาศยานนานาชาติของแต่ละประเทศ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งถือเป็นข้อแตกต่างระหว่างนโยบายการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติของประเทศไทยกับต่างประเทศ คือ การดำเนินการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งถ้าประเทศไทยดำเนินการโดยรัฐบาล ในขณะที่เกือบทุกประเทศ (ยกเว้นญี่ปุ่น และแอฟริกาใต้) การดำเนินการตามนโยบายทำโดยบริษัทเอกชนบริษัทเดียวกัน นั่นคือ บริษัท Global Refunds

บริษัท Global Refunds เป็นบริษัทของประเทศเนเธอร์แลนด์ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยร้านค้าที่ใช้บริการของบริษัทในทุกประเทศจะมีสัญลักษณ์ Tax Free Shopping เพื่อแสดงให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับทราบว่าสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ โดยเมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติมีการซื้อสินค้าในมูลค่าที่ถึงเกณฑ์ที่จะสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่น 25 ดอลลาร์สหรัฐในประเทศสวีเดน จนถึง 340 ดอลลาร์สหรัฐ ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทางร้านจะออกหลักฐานที่เรียกว่า Tax Free

Shopping Cheque เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถนำหลักฐานดังกล่าวไปขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้เมื่อจะเดินทางออกนอกประเทศที่เคาเตอร์ของบริษัทที่เปิดให้บริการอยู่ในท่าอากาศยานนานาชาติ

ทั้งนี้การที่ให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติอาจมีข้อได้เปรียบกว่าการที่รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการในหลายด้าน เช่น มีขั้นตอนในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ง่ายกว่า มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีกว่า เป็นต้น นอกจากนี้การที่บริษัท Global Refunds เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ทุกประเทศในสหภาพยุโรป ทำให้สหภาพยุโรปมีข้อได้เปรียบในการใช้นโยบายการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มตรงที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้จากทุกประเทศที่เป็นปลายทางก่อนเดินทางออกนอกสหภาพยุโรป แม้ว่าจะซื้อสินค้ามาจากประเทศอื่น ๆ ก็ตาม ตัวอย่างเช่น ซื้อสินค้าจากประเทศเยอรมนี แต่ไปขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศปลายทางก่อนเดินทางกลับประเทศ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการที่เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติก็มีข้อเสียเปรียบกว่าการที่รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเช่นกัน นั่นคือ บริษัทจะหักส่วนหนึ่งของเงินภาษีมูลค่าเพิ่มขอคืน โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10 เป็นค่าธรรมเนียมในการดำเนินการ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับเงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่มไม่ครบตามจำนวนที่จ่ายไป ทั้งนี้เพื่อแลกกับความสะดวกสบายในการดำเนินการนั่นเอง

การศึกษาในครั้งนี้ ขอนำกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวในประเทศที่น่าสนใจ ได้แก่ แอฟริกาใต้ สเปน ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2551, หน้า 17-19)

1. ประเทศแอฟริกาใต้

1.1 รูปแบบ	เป็นประเทศที่หน่วยงานของรัฐดำเนินการเอง
1.2 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	14%
1.3 กฎเกณฑ์การขอคืน	ยอดซื้อขั้นต่ำ 250 R (2 RANS = 1 Pound)

1.4 เอกสารที่ใช้

1.4.1 Tax invoice ดันฉบับที่ระบุ

1.4.2 มูลค่าสินค้า VAT หรือข้อความระบุว่าภาษีมูลค่าเพิ่มรวมอยู่ใน
สินค้า

1.4.3 จำนวน รายละเอียด รายการสินค้าที่ซื้อ

1.4.4 หมายเลขของใบกำกับสินค้า

1.4.5 ชื่อที่อยู่ของผู้ซื้อ

1.4.6 ชื่อที่อยู่ของร้าน หมายเลขจดทะเบียน VAT

1.5 ขั้นตอนการขอคืน

1.5.1 แสดง Tax invoice ดันฉบับ และสินค้าที่ต้องการขอคืนที่ VAT
refund administration เพื่อประทับตรารับรอง

1.5.2 ถ้าวางเงินขอคืนไม่เกิน 3,000 R และขอคืนเข้าบัญชีบัตรเครดิตจะ
กระทำได้ใน 2 วัน ทำการ แต่ถ้าเกิน 3,000 R จะคืนเมื่อผ่านการตรวจสอบโดยสรรพากร
ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 4-6 สัปดาห์

1.5.3 ค่าธรรมเนียมการคืนเข้าบัตรเครดิต 28 R

1.5.4 ในกรณีที่ประทับตรารับรองไม่ทัน เมื่อท่านเดินทางกลับประเทศ
แล้วท่านสามารถให้ศุลกากรที่ประเทศของนักท่องเที่ยว หรือสำนักงานตัวแทนของ
ประเทศแอฟริกาใต้ ในประเทศของนักท่องเที่ยว เช่น สถานทูต สถานกงสุลรับรอง (แต่
ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวอาจถูกปฏิเสธจากหน่วยงานทั้งสองได้) ซึ่งกระบวนการนี้จะใช้เวลา
2-3 เดือน

1.6 ช่องทางที่ให้บริการ

1.6.1 สนามบิน โยฮันเนสเบิร์ก เคปทาวน์ เดอร์บัน

1.6.2 ทางบก ด้าน Beit Bridge และด้าน Lebomba

1.6.3 ทางเรือ Cape Town, Port Elizabeth, East London, Lanseria Airport,
Richare's Bay habor, Durban Habor.

2. ประเทศสเปน

2.1 รูปแบบ	Premier / Global
2.2 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	16% (อาหาร หนังสือ แวนตา 7%)
2.3 กฎเกณฑ์การขอคืน	ยอดซื้อขั้นต่ำ 90.15 Euro
2.4 เอกสารที่ใช้	ร้านค้าจะออก Refund check และกรอกข้อมูลได้
2.5 ขั้นตอนการขอคืน	

2.5.1 กรณีที่ขอให้ร้านค้าส่งของทาง DHL ไม่ต้องขอคืนภาษี เพราะทางร้านจะหัก ค่าภาษีออกจากค่าสินค้าทันที

2.5.2 กรณีที่เดินทางออกจากสเปนโดยเครื่องบินที่ทำอากาศยานบาเซโลนา ให้แสดง Refund checks ที่ศุลกากร ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจขอตรวจดูสินค้าก่อนประทับตรา (ก่อน check-in) เมื่อประทับตราแล้ว สามารถนำไปขึ้นเงินในสกุลที่ต้องการได้ทันที

2.5.3 กรณีที่ไม่สามารถเดินทางออกทางเครื่องบิน ให้ขอชองจากร้านค้า เมื่อจะเดินทางออกจากสเปนให้ขอประทับตราเมื่อถึงประเทศแล้วให้นำเช็คคืนภาษีที่ประทับตราแล้วส่งคืนมาที่สำนักงานคืนภาษีที่มาดริด

2.5.4 ค่าธรรมเนียมในการขึ้นเงิน International cheque 30 euro ใช้เวลาประมาณ 3 เดือน

3. ประเทศออสเตรเลีย

3.1 รูปแบบ	ดำเนินการโดยศุลกากร
3.2 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	ราคารวมหารด้วย 11 และ 14.5% สำหรับไวน์
3.3 กฎเกณฑ์การขอคืน	ยอดซื้อขั้นต่ำ 300 A\$ ซื้อไม่เกิน 30 วัน
3.4 เอกสารที่ใช้	

3.4.1 Tax invoice ดันฉบับ ที่ระบุ: ชื่อร้าน, หมายเลขของผู้ค้า, วันที่จำหน่ายรายละเอียด รายการสินค้าที่ซื้อ

3.4.2 มูลค่ารวมภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีที่มูลค่าใน Tax invoice เกิน 1,000 A\$ ให้ระบุชื่อของผู้ซื้อ

3.5 ขั้นตอนในการขอคืน

แสดงเอกสาร ได้แก่ หนังสือเดินทาง, Tax invoice ต้นฉบับ, Boarding Pass, สินค้าที่ซื้อ

3.6 วิธีจ่ายเงิน

3.6.1 ผ่านบัตรเครดิต ใช้เวลา 5 วันทำการ

3.6.2 บัญชีธนาคารในออสเตรเลีย

3.6.3 เช็ค สามารถระบุได้หลายสกุลเงิน ได้คืนใน 15 วันทำการ

4. ประเทศสิงคโปร์

4.1 รูปแบบ ดำเนินการโดยเอกชน 2 แห่ง ได้แก่ Premier Tax Free ภายใต้สัญลักษณ์ Premier Tax Free และ Global Refund ภายใต้สัญลักษณ์ Tax Free Shopping

4.2 อัตราภาษี GST 7%

4.3 กฎเกณฑ์การขอคืน

4.3.1 ยอดซื้อขั้นต่ำ 300 S\$ จากร้านที่เป็นสมาชิก Global Refund

4.3.2 ยอดซื้อขั้นต่ำ 100 S\$ จากร้านที่เป็นสมาชิก Premier Tax Free

4.3.3 ผู้ที่ขอคืนไม่ได้เป็นผู้ที่มาปฏิบัติงาน หรือรับจ้างงานในสิงคโปร์ ภายใน 6 เดือน ก่อนหน้าวันซื้อสินค้า

4.3.4 ใช้เวลาอยู่ในสิงคโปร์รวมไม่เกิน 365 วันในช่วงระยะ 2 ปีก่อนหน้าวันซื้อสินค้า

4.3.5 นำสินค้าออกจากประเทศสิงคโปร์ภายใน 2 เดือน นับจากวันที่ซื้อสินค้า

4.4 ขั้นตอนการขอคืน

4.4.1 นักท่องเที่ยวขอ Refund cheque จากร้านค้า

4.4.2 แสดงสินค้า ใบเสร็จ และหนังสือเดินทางกับเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่สนามบินขงกัเพื่อให้ประทับตราใน Refund cheque ก่อนเช็คอินสารการบิน

4.4.3 นำ Refund cheque ที่ประทับตราแล้วไปรับเงินคืนในรูปเงินสด เช็ค หรือคืนเงินเข้าบัญชีบัตรเครดิต หรือ อาจขอรับเป็น Airport Shopping Voucher ที่มีมูลค่าสูงกว่าจำนวนเงินที่ได้คืน 10%

ตาราง 11

เปรียบเทียบอัตราภาษีและการคืนภาษี

ประเทศ	VAT (ร้อยละ)	ขอคืนได้จาก	ร้านค้าใน โครงการ	ยอดซื้อขั้นต่ำต่อร้าน
ไทย	7	สินค้าเท่านั้น	ต้องเข้าโครงการ	2,000 บาทต่อร้านต่อวัน
สเปน	16	สินค้าเท่านั้น	ต้องเข้าโครงการ	90.15 ยูโร (4,200 บาท)
สิงคโปร์	7	สินค้าเท่านั้น	ต้องเข้าโครงการ	100 เหรียญสิงคโปร์ต่อร้าน ซื้อไม่เกิน 30 วัน (ประมาณ 2,400 บาท)
ออสเตรเลีย	14.5	สินค้าเท่านั้น	ต้องเข้าโครงการ	300 A\$ (ประมาณ 7,800 บาท) ซื้อไม่เกิน 30 วัน
แอฟริกาใต้	14	สินค้าเท่านั้น	ต้องเข้าโครงการ	R250 (ประมาณ 6,500 บาท)

ที่มา. จาก โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาระบบดำเนินการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่
นักท่องเที่ยวกรมสรรพากร (หน้า 19), โดย กรมสรรพากร, 2551, กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตาราง 12

เปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนการขอคืน ขั้นตอนการขอคืน เอกสารประกอบและช่องทางที่ให้บริการ

ประเทศ	ผู้คืนภาษี	เอกสารที่ใช้	ขั้นตอนการขอคืน	ช่องทางที่ให้บริการ
ไทย	กรมสรรพากร	แบบคำร้องขอคืนภาษี (แบบ ภ.พ. 10) ใบกำกับภาษี ดันฉบับ	- แสดงสินค้าให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อตรวจสอบสินค้าและประทับตราบน ภ.พ. 10 ก่อนนำสินค้าไปลดเงินเครื่อง - สินค้าราคาสูง 5 หมื่นที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 บาท ให้นำติดตัวไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่สรรพากรเพื่อขอคืนภาษี	- ร้านค้าจะเป็นผู้ออกไปคำร้องขอคืนภาษี (แบบ ภ.พ. 10) - ให้บริการคืน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เชียงใหม่ ภูเก็ต หาดใหญ่ อุตะมา สมุย และกระบี่
สเปน	Premier / Global	Tax invoice ดันฉบับ ที่ระบุมูลค่า สินค้า VAT หรือ ข้อความระบุว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มรวมอยู่ในสินค้า จำนวนรายละเอียด รายการสินค้า ที่ซื้อ หมายเลขของใบกำกับ-สินค้า ชื่อที่อยู่ของผู้ซื้อ ชื่อที่อยู่ของร้าน หมายเลขจดทะเบียน VAT	- ร้านค้าจะออก refund check และกรอกข้อมูลให้ - กรณีที่ขอให้ร้านค้าส่งของทาง DHL ไม่ต้องขอคืนภาษี เพราะทางร้านจะหัก ค่าภาษีออกจากค่าสินค้าทันที - กรณีที่เดินทางออกจากสเปน โดยเครื่องบินที่ท่าอากาศยาน บาเซโลนา ให้แสดง refund checks ที่ศุลกากร ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบดูสินค้าก่อนประทับตรา (ก่อน check-in) เมื่อประทับตราแล้วสามารถนำไปขึ้นเงินในสกุลที่ต้องการได้ทันที - กรณีที่ไม่สามารถเดินทางออกจากเครื่องบิน ให้ขอชองจากร้านค้าเมื่อจะเดินทางออกจากสเปน ให้ขอประทับตรา เมื่อถึงประเทศแล้วให้นำเช็คคืนภาษีที่ประทับตราแล้ว ส่งคืนมาที่สำนักงานภาษีที่มดรี - ค่าธรรมเนียมในการขึ้นเงิน International cheque 30 euro	- สนามบิน Madrid, Barajas airport, Barcelona, El Prat airport, Malage airport, Vigo airport, Valencia airport, Asturias airport, Lisboa airport, Porto airport, Faro airport, Madeira airport - ท่าเรือ Algeciras Port, La Linea de la Concepcion

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเทศ	ผู้คืนภาษี	เอกสารที่ใช้	ขั้นตอนการขอคืน	ช่องทางที่ให้บริการ
สิงคโปร์	ดำเนินการโดยเอกชน	Tax invoice ต้นฉบับ ที่ระบุมูลค่า	1. นักท่องเที่ยวขอ Refund Cheque จากร้านค้า	สนามบิน
	2 แห่ง ได้แก่	สินค้า VAT หรือข้อความระบุว่า	2. แสดงสินค้า ใบเสร็จ และหนังสือเดินทางกับเจ้าหน้าที่	
	1. Premier Tax Free	ภาษีมูลค่าเพิ่มรวมอยู่ในสินค้า	บุคลากรที่สนามบินชางเกี เพื่อให้ประทับตราใน Refund	
	ภายใต้สัญลักษณ์	จำนวน รายละเอียด รายการสินค้าที่-	Cheque ก่อนเช็คอินสายการบิน	
	Premier Tax Free	ชื่อ หมายเลขของใบกำกับสินค้า	3. นำ Refund Cheque ที่ประทับตราแล้วไปปรับเงินคืนในรูป	สนามบิน
	2. Global Refund	ชื่อที่อยู่ของผู้ซื้อ ชื่อที่อยู่ของร้าน	เงินสด เช็ค หรือคืนเงินเข้าบัญชีบัตรเครดิต หรือ อาจขอรับ	
	ภายใต้สัญลักษณ์	หมายเลข	เป็น Airport Shopping Voucher ที่มีมูลค่าสูงกว่าจำนวนเงิน	
	Tax Free Shopping		ที่ได้คืน 10%	
ออสเตรเลีย	ศุลกากร	Tax invoice ต้นฉบับ ที่ระบุ: ชื่อร้าน	1. แสดงเอกสาร ได้แก่ หนังสือเดินทาง Tax invoice ต้นฉบับ	สนามบิน
		หมายเลขของผู้ค้า วันที่ จำนวน	Boarding Pass สินค้าที่ซื้อ	
		รายละเอียด รายการสินค้าที่ซื้อ มูลค่า	2. วิธีการจ่ายเงินคืน ผ่านบัตรเครดิต ใช้เวลา 5 วันทำการ	
		รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่มูลค่าใน	บัญชีธนาคารในออสเตรเลีย เช็ก สามารถระบุได้หลาย	
		Tax invoice เกิน 1,000 AS ให้ระบุชื่อ	สกุลเงิน ได้คืนใน 15 วันทำการ	
		ของผู้ซื้อ		

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเทศ	ผู้คืนภาษี	เอกสารที่ใช้	ขั้นตอนการขอคืน	ช่องทางที่ให้บริการ
แอฟริกาใต้	รัฐบาล	Tax invoice ต้นฉบับที่ระบุ มูลค่าสินค้า VAT หรือข้อความระบุว่า ภาษีมูลค่า รวมอยู่ในสินค้า จำนวน รายละเอียด รายการ-สินค้าที่ซื้อ หมายเลขของใบกำกับสินค้า ชื่อที่อยู่ของผู้ซื้อ ชื่อที่อยู่ของร้าน หมายเลขจดทะเบียน VAT	1. แสดง Tax invoice ต้นฉบับ และสินค้าที่ต้องทำการขอคืนที่ VAT refund administration เพื่อประทับตรารับรอง 2. ถ้าวางเงินขอคืน ไม่เกิน 3,000 R และขอคืนเข้าบัญชีบัตรเครดิต จะกระทำได้ใน 2 วันทำการ แต่ไม่เกิน 3,000 R จะคืนเมื่อผ่านการตรวจสอบโดยสรรพากร ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 4-6 สัปดาห์ 3. ค่าธรรมเนียมการคืนเข้าบัญชีเครดิต 28 R 4. ในกรณีที่ประทับตรารับรองไม่ทัน เมื่อท่านเดินทางกลับประเทศแล้วท่านสามารถให้บุคลากรที่ประเทศของนักท่องเที่ยวหรือสำนักงานตัวแทนของประเทศแอฟริกาใต้ในประเทศของนักท่องเที่ยว เช่น สถานทูต สถานกงสุล-รับรอง (แต่ทั้งนี้นักท่องเที่ยวอาจถูกปฏิเสธจากหน่วยงานที่ส่งได้) ซึ่งกระบวนการนี้จะใช้เวลา 2-3 เดือน	1. ทางสนามบิน โยฮันเนิร์ก เคปทาวน์เดอร์บัน 2. ทางบก ด้าน Beit Bridge และด้าน Lebomba 3. ทางเรือ Cape Town, Port Elizabeth, East London, Lanseria Airport, Richard's Bay harbor, Durban Harbor

ที่มา. จาก โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการดำเนินการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้แก่นักท่องเที่ยวกรมสรรพากร (หน้า 20-21), โดย กรมสรรพากร, 2551, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.